

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

W REGIONALNYM CENTRUM KULTURY W DRZEWICY

PREAMBUŁA

Nadrzędną zasadą wszelkich działań podejmowanych przez Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy na rzecz małoletnich i ich opiekunów, jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik oraz osoba świadcząca usługi w imieniu i na rzecz Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy traktuje dziecko z szacunkiem uwzględniając jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka przez kogokolwiek i w jakiegokolwiek formie. Pracownicy oraz osoby świadczące usługi w imieniu i na rzecz Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy, realizują swoje działania w ramach wykonywanych obowiązków zgodnie z obowiązującym prawem, przepisami wewnętrznymi własnej instytucji oraz swoimi kompetencjami. Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wprowadzona ustawą z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich. „Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

PODSTAWY PRAWNE

1. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526).
2. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169).
3. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809).
5. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606).
6. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17).
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37).
10. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.).
11. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 155 ze zm.).

12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

SŁOWNICZEK POJĘĆ

Ilekróć w dokumencie jest mowa o:

- 1) **Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy** – należy przez to rozumieć instytucję kultury Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy
- 2) **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy;
- 3) **Personelu** – należy przez to rozumieć pracowników oraz osoby świadczące usługi w imieniu i na rzecz Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy, bez względu na formę zatrudnienia, w tym m. in.: stażystów, praktykantów odbywających praktyki studenckie lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi;
- 4) **Małoletnim (dziecku, uczniu, wychowanku)** – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- 5) **Rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
- 6) **Opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
- 7) **Osobie najbliższej małoletniemu** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka, rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego;
- 8) **Przemocy fizycznej** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.;
- 9) **Przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
- 10) **Przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
- 11) **Zaniechaniu** – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju;
- 12) **Przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
- 13) **Osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemoc domowej;

- 14) **Świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej;
- 15) **Cyberprzemocy** – należy przez to rozumieć przemoc z użyciem technologii informacyjnych lub komunikacyjnych.

Część I

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

Standard I. Polityka

1. Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy, wprowadza w życie politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, która to polityka przyjmuje postać dokumentu pn. **Standardy ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy**, opracowany zgodnie z wytycznymi wynikającymi z ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.
2. Standardy ochrony małoletnich zostały wprowadzone w jednostce zarządzeniem Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy.
3. Z dokumentem przyjętym w jednostce został zapoznany personel Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy.
4. Dokument został udostępniony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej jednostki: www.bip.rck.drzewica.pl.
Informacje istotne dla małoletnich, które są zawarte w dokumencie są upowszechniane min. podczas spotkań, warsztatów, wydarzeń i przedsięwzięć realizowanych przez Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy.
5. Opublikowany dokument spełnia wymogi ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
6. Polityka ochrony małoletnich jasno i kompleksowo określa:
  - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
  - sposoby reagowania na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy, krzywdzenia,
  - zasady prowadzenia rejestru zdarzeń i interwencji,
  - zasady bezpiecznych relacji personel – małoletni,
  - zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych,
  - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych,
  - procedury interwencji i zadania dla personelu.

Standard II. Personel

1. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy personel realizujący działania z udziałem i na rzecz małoletnich jest dopuszczany do pracy po weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym oraz Sprawców Przystępstw na tle seksualnym.
2. Dyrektor określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie.
3. Personel jest świadomy swoich praw oraz odpowiedzialności karnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie standardów ochrony małoletnich obowiązujących w jednostce.
4. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy jest prowadzona systematyczna edukacja personelu z zakresu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w szczególności:

- rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich,
- procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu,
- dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,

- odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie małoletnich,
  - bezpieczeństwa relacji personelu jednostki z małoletnim, która uwzględnia wiedzę o zachowaniu pożądanym i niedozwolonym relacjach z nim.
5. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy znajdują się materiały edukacyjne dostępne dla opiekunów oraz małoletnich w zakresie ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym, a także bezpieczeństwem w sieci (ulotki, broszury, książki).

Standard III. Procedury

1. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy opracowano zasady reagowania i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.
2. Procedury określają jakie działania należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.
3. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy określone zostały zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy dysponuje danymi kontaktowymi instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia małoletnich (policja, sąd rodzinny, centra interwencji kryzysowej, ośrodki pomocy społecznej, placówki podstawowej opieki zdrowotnej) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim członkom personelu.
5. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy wyeksponowane są informacje dla małoletnich na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla małoletnich.
6. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy wskazany jest koordynator ds. standardów ochrony małoletnich w sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego, odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielaniu mu wsparcia, oraz uruchomienie odpowiedniej ścieżki interwencji – m. in. składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadomienia sądu opiekuńczego.
7. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich, w sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego upoważniony jest do przyjmowania zgłoszeń i uruchamiania odpowiedniej ścieżki, składa oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązany jest do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.
8. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.

Standard IV. Monitoring

1. Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy monitoruje i weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony małoletnich.
2. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony małoletnich są weryfikowane przynajmniej raz na dwa lata, od dnia wejścia w życie Standardów ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy, uwzględniając analizę sytuacji związaną z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich. Wnioski z oceny analizy są dokumentowane.
3. W ramach kontroli i praktyk ochrony małoletnich Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy pozyskuje opinie małoletnich oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.
4. Po weryfikacji i przeprowadzeniu oceny Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy dostosowuje standardy do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami prawa.

Część II

ZASADY OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM OBOWIĄZUJĄCE W REGIONALNYM CENTRUM KULTURY W DRZEWICY

I. Zasada bezpiecznej rekrutacji personelu

1. Dyrektor, przed nawiązaniem współpracy z personelem realizującym działania z udziałem i na rzecz małoletnich, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku współpracy, oraz terminu jej trwania, uzyskuje:
  - a) informacje z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, a także Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym
- w przypadku zawarcia umowy z osobą fizyczną,
  - b) oświadczenie o spełnieniu wymogów wynikających ze Standardów ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy uwzględniające w szczególności informację o dopuszczeniu personelu podmiotu do pracy z osobami małoletnimi - w przypadku zawarcia umowy z podmiotem.
2. W przypadku nawiązania współpracy lub dopuszczenia do kontaktu z małoletnim, osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa jest ona zobowiązana do złożenia przed nawiązaniem współpracy lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnim, informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej związanej z kontaktami z małoletnimi.
3. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego jest osoba, o której mowa w pkt 2, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej związanej z kontaktami z małoletnimi, osoba ta przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.
4. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w pkt 2 - 3, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba składa Dyrektorowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz, że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych oraz, że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z pracą z małoletnimi lub opieką nad nimi.
5. Oświadczenia, o których mowa w pkt 4 składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
6. Informacje, o których mowa w pkt 2 – 5, Dyrektor utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych personelu albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do kontaktu z małoletnimi.
7. Personel przed dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi jest zobowiązany do zapoznania się ze Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy.
8. Potwierdzenie zapoznania się z dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane są w formie pisemnej i umieszczane w aktach osobowych lub dołączane do umów o świadczenie działalności praktyki zawodowej.

II. Zasady bezpiecznych relacji personel – małoletni

1. Personel dba o bezpieczeństwo małoletnich podczas realizacji przez Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy działań z udziałem i na rzecz małoletnich, monitorując ich sytuację stan.
2. Personel wspiera małoletnich w pokonywaniu trudności z uwzględnieniem ich umiejętności rozwojowych, możliwości wynikających z niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych.
3. Personel podejmuje działania mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw, wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych.
4. W komunikacji z małoletnim personel zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje zrozumienie dla trudności i problemów małoletnich.
5. Personel reaguje w sposób konstruktywny na zachowania obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminujące zachowanie lub słowa małoletnich oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji, dając jednocześnie prawo do wyrażania swoich emocji i uczuć.
6. Komunikacja ma budować relację, a nie zależności. Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają.
7. Personel powinien unikać wypowiedzi nakazujących, komenderujących, moralizujących, krytykanckich, groźących uwłaczających godności i poczuciu wartości małoletniego.
8. Personel nie powinien podnosić głosu w sytuacji innej niż wynikającej z bezpieczeństwa małoletniego lub innych osób, a mówiąc utrzymać kontakt wzrokowy znajdując się blisko małoletniego, nie naruszając przestrzeni osobistej.
9. Personel nie wykorzystuje wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej, przemocy psychicznej, nie narusza godności małoletniego stosując wypowiedzi o podtekście seksualnym.
10. Personel nie narusza nietykalności osobistej małoletnich.
11. Jeżeli małoletni nie czuje się komfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, może o tym powiadomić osobę dorosłą, która podejmie odpowiednie działania.
12. Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli małoletni dążyłby do nawiązywania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, personel reaguje z wycuciem, jednak stanowczo, a także pomaga małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.
13. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego personel zapewnia obecność innej osoby dorosłej.
14. Co do zasady ewentualne kontakty z małoletnim powinny odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu, za pomocą kanałów służbowych.
15. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnim poza godzinami pracy są kanały służbowe, a rodzice/opiekunowie prawni małoletnich muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

III. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Obowiązkiem prawnym Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy jest zastosowanie sieci internetowej, która będzie adekwatna do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno – społecznej małoletniego oraz nie będzie szkodzić ani zagrażać rozwojowi psychofizycznemu.
2. Małoletni nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej w jednostce.
3. Sieć w jednostce jest monitorowana w sposób, który umożliwia zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.

4. Za bezpieczeństwo systemu informatycznego w jednostce odpowiada administrator systemu.
5. Małoletni ma prawo do korzystania z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych, z zachowaniem bezpiecznych zasad, na terenie Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy oraz w trakcie działań realizowanych przez Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy.
6. Poprzez inne urządzenia elektroniczne rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, słuchawki itp.
7. Małoletni przynoszą i korzystają z urządzeń elektronicznych za zgodą rodziców/opiekunów.
8. Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie oraz kradzież sprzętu elektronicznego używanego i przyniesionego przez małoletniego.
9. Małoletnim zabrania się filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych na terenie Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy oraz w trakcie działań realizowanych przez Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy.
10. Powyższe nie dotyczy wydarzeń ogólnodostępnych, na rejestrację których, udzielono zgody.

IV. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych

1. Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia jego ochronę wizerunku.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie rozporządzenia o ochronie danych osobowych.
3. Upublicznienie wizerunku małoletniego do 18 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (np. fotografia, nagranie audio – wideo), wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem.
4. Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
5. Zgody, o których mowa w pkt 3 i 4 są wyrażone w formie pisemnej – wyraźnie i niedorozumiane. Zgody powyższe są jednocześnie zezwoleniem na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wskazanym w art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
6. Rodzice/opiekunowie małoletniego lub osoby powyżej 18 roku życia wyrażając zgodę na upublicznienie wizerunku, określają precyzyjnie miejsca i kanały upublicznienia wizerunku, kontekst w jakim wizerunek będzie wykorzystany, a także okres upublicznienia.
7. Osoba wyrażająca zgodę otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych osobowych w postaci wizerunku małoletniego oraz jest informowana przez osobę reprezentującą administratora danych osobowych o przysługujących jej prawach, w tym prawie do wycofania zgody oraz innych.
8. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub osoby powyżej 18 roku życia na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana. Zabrania się umieszczanie informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
9. Personelowi nie wolno umożliwić przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego na terenie Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy oraz w trakcie działań realizowanych przez Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy, bez pisemnej zgody jego rodzica/opiekuna.
10. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów lub innych organizacji danych kontaktowych do rodzica/opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna, chyba że przepisy szczegółowe stanowią inaczej.

11. W przypadku utrwalenia wizerunku małoletniego na zdjęciach „otwartych”, „pokazowych” wymagana jest zgoda jak w pkt 3 i 4.
12. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy wdrożona jest Polityka ochrony danych osobowych osób fizycznych oraz powołano Inspektora ochrony danych osobowych.
13. Dokumentacja związana z ochroną danych osobowych została opracowana zgodnie z wymogami rozporządzenia parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 2026/679 z dnia 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnie rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L z 2016 r. 119, s 1 ze zm.) oraz ustawy z dnia 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych z uwzględnieniem zasad:
  - zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości,
  - zasady ograniczenia celu przetwarzania danych,
  - zasady minimalizacji danych,
  - zasady prawidłowości danych,
  - zasady ograniczania przechowywania danych,
  - zasady integralności i poufności danych,
  - zasady rozliczalności.
13. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych małoletnich i ich rodziców/opiekunów prawnych posiadają upoważnienia do przetwarzania ich danych osobowych na podstawie art. 29 RODO.
14. Personel posiadający dostęp do danych osobowych składa pisemne oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletniego oraz przetwarzanych danych osobowych pod rygorem odpowiedzialności karnej i zobowiązanie do jej przestrzegania pod rygorem odpowiedzialności karnej, zgodnie z załącznikiem nr 3 do Standardów ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy.
15. Rodzice/opiekunowie małoletnich są informowani o przetwarzaniu danych osobowych poprzez klauzule informacyjne.
16. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy wdrożono odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
17. Dane osobowe małoletnich zarejestrowane w formie pisemnej są chroniona w zamkniętych szafach, z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania, zgodnie z polityką obowiązującą w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy
18. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.
19. Administratorem danych osobowych jest Dyrektor Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy.
20. W sprawach związanych z przetwarzaniem danych przez Administratora można kontaktować się z wyznaczonym u Administratora inspektorem ochrony danych pod adresem e-mail: natalia.kaczmarek@rck.drzewica.pl.

21. Dane są przetwarzane w niezbędnym zakresie umożliwiającym udział małoletniego w działaniach realizowanych przez Regionalne Centrum Kultury w Drzewicy a także w celu zapewnienia małoletniemu niezbędnego wsparcia oraz jego ochrony przed krzywdzeniem.
22. Odbiorcami danych osobowych mogą być wyłącznie podmioty, które uprawnione są do ich otrzymania na mocy przepisów prawa, w szczególności ośrodki pomocy społecznej, policja oraz sąd rodzinny i opiekuńczy oraz świadczące usługi na rzecz Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy takie jak dostawca usług hostingowych, poczty elektronicznej oraz systemów informatycznych.
23. Dane osobowe przechowywane będą przez okres 5 lat, nie krócej jednak niż przez czas zakończenia ewentualnych postępowań lub wygaśnięcia roszczeń. Dane personelu przechowywane będą przez okres przechowywania akt osobowych lub terminów odrębnych dla dokumentów związanych z realizacją określonego działania.
24. Każdej osobie przysługuje prawo żądania dostępu do swoich danych osobowych, a także ich sprostowania (poprawiania) a także przysługuje prawo do żądania usunięcia lub ograniczenia przetwarzania, a także sprzeciwu na przetwarzanie, przy czym przysługuje ono jedynie w sytuacji, jeżeli dalsze przetwarzanie nie jest niezbędne do wywiązania się przez Administratora z obowiązku prawnego i nie występują inne nadrzędne prawne podstawy przetwarzania.
25. Każdej osobie przysługuje prawo wniesienia skargi na realizowane przez Administratora przetwarzanie danych do Prezesa UODO (uodo.gov.pl).

Część III

ZASADY REAGOWANIA I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI

W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

I. Rozpoznawanie i zgłaszanie przemocy wobec małoletniego

1. Dyrektor powołuje koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich.
2. Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego odbywa się poprzez:
  - ujawnienie przez pokrzywdzonego przemocy,
  - informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy,
  - analizę objawów krzywdzenia występujących u pokrzywdzonego,
  - ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy.
3. Ujawnienie przez małoletniego przemocy ma miejsce wtedy, kiedy poinformuje personel Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy o tym, że doznaje jednej lub kilku jednocześnie form przemocy. Ujawnienie jest dla małoletniego bardzo trudnym momentem, świadczy o dużym doznawanym bólu i determinacji.
4. Fakt ujawnienia krzywdzenia nie podlega ocenie uwiarygadniającej ze strony personelu Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy, wymaga natomiast zareagowania. Informacje o krzywdzeniu małoletniego mogą pochodzić od bezpośrednich świadków przemocy, np. od rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny, przypadkowego świadka przemocy.
5. W każdym przypadku informacje o przemocy wobec małoletniego wskazywane jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie

z obowiązującymi zasadami, wskazanymi w niniejszej procedurze. Podobnie jak w przypadku ujawnienia przemycy przez małoletniego, personel Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji. Zobowiązany jest do zareagowania na taki sygnał.

6. Małoletni może zgłosić ustnie lub pisemnie każdej osobie z personelu Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy, do której ma zaufanie, fakt stosowania wobec niego przemycy.
7. Zgłoszenie takie może nastąpić w dowolnej formie: ustnie, pisemnie, SMS – em, telefonicznie lub inną drogą w każdym czasie.
8. W przypadku małoletniego obcojęzycznego lub mającego trudności w mowie lub piśmie osoba, do której się zgłosił musi zapewnić mu pomoc w nawiązaniu komunikacji w języku, którym włada lub poprzez inne – alternatywne formy komunikacji.
9. W przypadku, gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniego, osoba pozyskująca taką wiedzę, jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić policję.
10. W przypadkach niewymagających podejmowania nagłych interwencji, osoba która pozyskała informację - postępuje zgodnie z procedurą.
11. Każda osoba, która otrzymała informację o krzywdzeniu małoletniego, musi podjąć działania zmierzające do zatrzymania krzywdzenia.
12. Każdy z członków personelu Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy, który zauważy lub podejrzewa u małoletniego symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy.
13. Personel w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu koordynatorowi ds. standardów ochrony małoletnich, dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania małoletniego, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
14. Osoba niebędąca członkiem personelu zgłoszenia stosowania wobec małoletniego przemycy jest obowiązana dokonać bezpośrednio koordynatorowi ds. standardów ochrony małoletnich.
15. W trakcie rozmowy z koordynatorem ds. standardów ochrony małoletnich, osoba wskazuje na fakty, na podstawie których domniemywa o stosowaniu przemycy wobec małoletniego.
16. Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
17. Zgłaszający przemoc jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych udostępnionych koordynatorowi ds. standardów ochrony małoletnich oraz zasadach ich przetwarzania i bezpieczeństwa danych osobowych.
18. Zgłaszający przemoc jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletniego oraz przetwarzanych danych osobowych. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 1 do Standardów ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy.
19. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy personel sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej i dokonuje jej rejestracji w dzienniku korespondencyjnym.
20. Personel zawiadamia koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej.
21. W przypadkach anonimowych zgłoszeń stosowanie przemycy wobec małoletniego podlega analizie i zdiagnozowaniu poprzez m. in. rozmowę i obserwację małoletniego przez personel.
22. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich wypełnia Kartę zgłoszenia, w obecności – o ile to możliwe – osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją Dyrektorowi. Na Karcie zgłoszenia podpisuje się koordynator ds. standardów ochrony małoletnich i osoba zgłaszająca. Wzór Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego,

stanowi załącznik nr 2 do Standardów ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy.

23. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich, w sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego przekazuje Dyrektorowi do dalszego prowadzenia sprawy wypełnioną Kartę zgłoszenia.
24. W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego, po uzyskaniu informacji, koordynator ds. standardów ochrony małoletnich, niezwłocznie informuje o tym fakcie Dyrektora, który podejmuje decyzją o poinformowaniu odpowiednich służb – prokuraturę lub policję, Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich – w przypadku podejrzenia niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej, przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, pogotowie ratunkowe.

II. Zadania i obowiązki personelu

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest Dyrektor. Przygotowanie personelu polega na pogłębianiu wiedzy i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem, właściwych działań, a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.
2. Zakres szkoleń ustalany jest na podstawie wyników diagnozy potrzeb personelu w tym zakresie. W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy organizuje się wewnętrzne szkolenia w tym zakresie. Za ich organizację i przebieg odpowiada koordynator ds. standardów ochrony małoletnich.
3. Personel Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy w każdej możliwej sytuacji obserwuje zachowanie małoletniego, zwracając szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób przyprawdzających i odbierających dziecko.

III. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach

podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

1. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich jest Dyrektor oraz koordynator ds. standardów ochrony małoletnich.
2. Dyrektor w porozumieniu z koordynatorem ds. standardów ochrony małoletnich w sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego występuje do Zespołu Interdyscyplinarnego i/lub ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu małoletniego krzywdzeniem.
3. Dyrektor podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia małoletnich.
4. Dyrektor określa zasady prowadzenia dokumentacji w sprawach krzywdzenia małoletnich i jej archiwizowania.
5. Dyrektor współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy.
6. Dyrektor zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną personelowi odpowiedzialnemu za realizację procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.
7. Dyrektor zapewnia pomoc personelowi w realizacji ich zadań oraz ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka.

8. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich zbiera informacje o małoletnim w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z małoletnim, jak często i od jak dawna małoletni jest krzywdzony, informacje o zachowaniu pozostałych członków rodziny wobec małoletniego, relacjach jakie ma z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających go, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu rodziców od alkoholu. Dane te pozyskuje od:
  - samego dziecka,
  - rodziców dziecka,
  - personelu Regionalnego Centrum Kultury w Drzewicy.
9. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich monitoruje i konsultuje sytuację małoletniego poprzez kontakt z personelem – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłączanie osób nie związanych z pracą nad konkretnym przypadkiem.
10. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich informuje Dyrektora o każdym przypadku podejrzenia przemocy, prowadzi, gromadzi i przetrzymuje wszelką dokumentację oraz współpracuje z Dyrektorem w podejmowaniu interwencji.
11. Koordynator ds. standardów ochrony małoletnich informuje rodziców/opiekunów o podjętych działaniach na rzecz małoletniego, w tym m. in. kontakcie z Zespołem Interdyscyplinarnym i/lub ośrodkiem pomocy społecznej.

IV. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji

1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego. Dokumentację zakłada i prowadzi koordynator ds. standardów ochrony małoletnich.
2. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich lub Dyrektora i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.
3. W aktach sprawy umieszcza się:
  - 1) Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia małoletniego;
  - 2) Protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwym jego sporządzenie;
  - 3) Protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem;
  - 4) Protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana;
  - 5) Korespondencję pomiędzy np. ośrodkiem pomocy społecznej i innymi instytucjami.
  - 6) Wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy, zgodnie z załącznikiem nr 3 do Standardów ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy.

V. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Dyrektor dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania Standardów ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru.
2. W przypadku zmian prawa, wymagającego ich wdrożenia w dokumencie, nowelizacje są wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu.
3. W celu oceny funkcjonalności i przydatności dokumentu W Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy prowadzone są ewaluacje typu:
  - in-term (w trakcie posługiwania się i stosowania opracowania),
  - ex-post (po upływie dwóch lat od daty wdrożenia).
4. Ewaluację przeprowadza koordynator ds. standardów ochrony małoletnich z użyciem technik:
  - analizy dokumentu,
  - wywiadów z rodzicami i personelem,
  - sondażu, z użyciem ankiety anonimowej,
  - dyskusji grupowej w zespołach personelu.
5. Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami, koordynator ds. standardów ochrony małoletnich przedstawia Dyrektorowi.

Dyrektor Regionalnego Centrum Kultury
w Drzewicy

OŚWIADCZENIE
o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania
w sprawie krzywdzenia małoletniego oraz przetwarzanych danych osobowych

1. Oświadczam, że:
  - 1) zapoznano mnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności z treścią ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. oraz ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych;
  - 2) zapoznano mnie ze Standardami ochrony małoletnich w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy;
  - 3) zachowam poufności informacji i danych, które uzyskałam/em przy realizacji zadań związanych z podejrzeniem krzywdzenia lub krzywdzeniem małoletnich oraz że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieupoważnionym.

2. Zobowiązuję się do:
  - 1) przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w powierzonych przez Administratora obowiązkach;
  - 2) nieujawniania danych zawartych w zbiorach danych, do których uzyskałam/am dostęp za upoważnieniem Administratora danych;
  - 3) nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w Regionalnym Centrum Kultury w Drzewicy;
  - 4) wykonywania operacji przetwarzania danych, zgodnie z RODO;
  - 5) zabezpieczenia tych danych przed dostępem osób nieupoważnionych;
  - 6) ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych oraz przetwarzaniem;
  - 7) zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych lub bezpośrednio przełożonemu.

Przyjmuję do wiadomości, iż postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez Administratora za naruszenie przepisów Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. oraz ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

.....
(miejscowość, data)

.....
(czytelny podpis osoby składającej
oświadczenie)

KARTA ZGŁOSZENIA

PODEJRZENIA KRZYWDZENIA/KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO^{*)}

Imię i nazwisko małoletniego		
Dane osoby zgłaszającej podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego	Imię i nazwisko:	
	Dane do kontaktu:	
	Stopień pokrewieństwa:	
	Źródło wiedzy lub informacji o przemocy:	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:		
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:		
Inne informacje o małoletnim, rodzinie:		
Wskazanie osoby potencjalnie stosującej przemoc wobec małoletniego:		
Data dokonania zgłoszenia:	..... Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie	..... Podpis osoby zgłaszającej
Adnotacje dotyczące wykonanych czynności po przyjęciu zgłoszenia:		

^{*)} niewłaściwe przekreślić

**WYKAZ INSTYTUCJI I ORGANIZACJI ŚWIADCZĄCYCH POMOC
W SYTUACJACH KRZYWDZENIA MAŁOLETNI**

(powiat opoczyński)

L.p.	Nazwa instytucji lub organizacji	Dane adresowe	Telefon	E-mail
1	Sąd Rejonowy w Opocznie, III Wydział Rodzinny i nieletnich	ul. Biernackiego 20 26-300 Opoczno	44 755 71 30	rodzinny@opoczno.sr.gov.pl
2	Sąd Rejonowy w Opocznie, Zespół Kuratorów do spraw rodzinnych i nieletnich	ul. Biernackiego 20 26-300 Opoczno	44 755 71 60	zkss@opoczno.sr.gov.pl
3	Komenda Powiatowa Policji w Opocznie	al. Dąbrówki 1 26-300 Opoczno	47 846 32 11 47 846 32 04	dyzurny@opoczno.ld.policja.gov.pl
4	Komisariat Policji w Paradyżu	ul. Przedborska 31a 26-333 Paradyż	47 846 35 14	komendant.paradyz@opoczno.ld.policja.gov.pl
5	Posterunek Policji w Drzewicy	ul. gen. Władysława Sikorskiego 1 26-340 Drzewica	47 846 34 11	drzewica@opoczno.ld.policja.gov.pl
6	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Opocznie	ul. Kwiatowa 1A 26-300 Opoczno	786 042 269	sekretariat@pcpropoczno.pl
7	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	ul. Kwiatowa 1A 26-300 Opoczno	44 736 14 64	sekretariat@pcpropoczno.pl
8	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opocznie	ul. Armii Krajowej 2 26-300 Opoczno	44 741 64 62	sekretariat@pppopoczno.pl
9	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opocznie, Filia w Drzewicy	ul. Stanisława Staszica 5 26-340 Drzewica	44 741 65 54	sekretariat.filia@pppopoczno.pl
10	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie, Zespół Interdyscyplinarny w Opocznie	ul. A. Mickiewicza 2a 26-300 Opoczno	44 755 24 93	mgops@ops.opoczno.pl

11	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drzewicy, Zespół Interdyscyplinarny w Drzewicy	ul. Stanisława Staszica 22 26-340 Drzewica	48 375 66 31	mgops@drzewica.pl
12	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białaczowie, Zespół Interdyscyplinarny w Białaczowie	Plac Wolności 1 26-307 Białaczów	44 758 14 69	gops@bialaczow.pl
13	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie, Zespół Interdyscyplinarny w Żarnowie	ul. Opoczyńska 5 26 - 330 Żarnów	44 757 70 36	mgops@gopszarnow.eu
14	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem, Zespół Interdyscyplinarny w Poświętnem	ul. Szkolna 2a 26-315 Poświętne	44 756 40 61	gops@poswietne.pl
15	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie, Zespół Interdyscyplinarny w Sławnie	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 33 26-332 Sławno	44 755 18 54	gops.slawn@wp.pl
16	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniszkowie, Zespół Interdyscyplinarny w Mniszkowie	ul. Powstańców Wielkopolskich 10 26-341 Mniszków	44 756 17 90	gops@mniszkow.pl
17	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paradyżu, Zespół Interdyscyplinarny w Paradyżu	ul. Konecka 4 26-333 Paradyż	44 758 40 16	gops@gminaparadyz.pl